

רבן גמליאל פרק חמישי יבמות

הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד. איכא למימר דמזיד ולזון תרי גווני נינהו דלזון היינו דמכוין למזוה אע"ג דפשיטא הוא קמני ליה דהכי אורחיה בכל דוכתא אבל בפ"ג דבי"ק דף ט"ו (ו) גבי אדם מועד לעולם קשה מה בין מוזד לזון וי"מ דה"ק בין שיהא אוחז שוגג ומוזד כלאום שאנסו לעשות כן בין שיהא ברזון (ט):

הוא אנוס והיא לא אנוסה. תימה דהוה ליה למינקט שניהם אנוסים דהוי רבותא טפי וי"ל דאגב דנקט ברישא הוא שוגג והיא מוזדה נקט נמי הכא הוא אנוס והיא לא אנוסה ג"כ לא קאמר והיא לא אנוסה אלא ברזון אלא היא לא אנוסה אלא מוזדה או שוגגת דהשתא טרוייהו לא מיכווני לשם מלוה: **ולא** הי"ק בין ביאה לביאה. פי' בקונטרס בין הערלה לגמר ביאה וצבצב שניה פירש ולא חילק בין ביאה לביאה בין כדרכה לשלא כדרכה ואין נראה לר"י דכיון דתנא סבר אחד המערה ואחד הגומר למה ליה מו למיתני ולא חילק בין הערלה לגמר ביאה ועוד דבגמ' (לקמן דף ט"ו): מפרש מאי וכן אשלא כדרכה צביידי לאוין מכלל דלא חילק דרישא איירי בשלא כדרכה וגרשה לר"י שהסופרים עשו וכתבו איפכא ומניה הוה דבצב שניה אפשר לפרשו כמו הראשון בין כדרכה לשלא כדרכה ולפרשו וכן קמאי:

שאנסוהו עובדי כוכבים ובה ע"ה. אין לפרש

שאנסוהו היינו שאיימו עליו להרגו אם לא יבא עליה דא"כ מאי פריך מרבא דאמר אין קישוי אלא לדעת פירוש דלזון זה אנוס שקישוי עושה מדעת ואין דוחקין אותו לבעול בקישוי ולוקמא כגון שמאיימין עליו לבעול בקישוי ועוד דמילתא דרבא אי אפשר לפרש במאיימין עליו להרגו אם לא שיעול הערוה מעצמו כמו שאפרש אלא כל דבר שעושה מעצמו אפילו ע"י אונס פחד מיתה לדעת חשיב והאי שאנסוהו עובדי כוכבים ובה עליה דקאמר היינו שהציאוהו עליה והדיקוהו בימתו ולא שבא עליה מעצמו כמו דמיתו יבמתו ובה עליה דבסמוך והשתא פריך שפיר דאין אונס דקישוי לא הוי אלא לדעת ולר"י דיש לדקדק מכאן דלזון יבמה נקנית אלא צבא עליה בקישוי מדלא מוקמי שהדיקוהו צבא קישוי ואיכא למימר דלמי הן סוגיא כמ"ד (ט) משמש מת עבריות פטור וילפינן קיחה מעריות דאינה נקנית אלא בקישוי ועוד אר"י דלמיא שפיר אפילו למאן דאמר משמש מת עבריות חייב ולענין יבוס דענין ביאה דרך הקמת סם: **אין** אונס לערוה שאין קישוי א"א ארעה. אין לפרש במאיימין עליו להרגו אם לא יבא בעצמו על הערוה דאם כן אפילו יש קישוי שלא לדעת תיפוק ליה דאגליה עריות יהרג ואל יעבור כדאמר בפרק נן סורר (בבבבב דף ע"ג). וס' אלא איירי כשעובדי כוכבים מדביקים אותו על הערוה ואל"ו לו להשמש אם לא ע"י שיהרג וקאמר רבא דיש לו למסור עצמו ליהרג אם יודע שאי אפשר לו אם לא יתקשה דלזון קישוי אלא לדעת (א) וחשיב כעושה מעשה אצל אם יש קישוי שלא לדעת או שהיה כבר מוקשה או שידוע שלא יתקשה אין חייב למסור עצמו כיון שהוא אינו עושה שום מעשה והוי כקרקע עולם כדאמר בבב סורר (ג"ז ס'ס) גבי אסתר דקרקע עולם היתה ועמא משום דנערה המאורסה ילפינן הסם מרובא

חלץ ועשה מאמר. איכא אחד ויבמה אחת קאי דלוקמיה דלרזין למתנייה: **כשלמא חלץ ועשה מאמר איצטרין**. למיתני דלזנו כלום: **סד"א**. אפי' לר' עקיבא: **ליגזור מאמר דבכר חליצה**. דלזניע גט אטו מאמר דמקמי חליצה קמ"ל דלא גזרינן: **אלא חלץ ונתן גט**. ציבס אחד ויבמה אחת למה לי כו' למאי ליהני

האי גט אי למיסקה הא איתסרא היא וקדושתיה עליו: **ולטעמיך בעל ועשה מאמר**. ציבס ויבמה אחת למה לי בשלמא בעל ונתן גט איצטרין למיתני אין אחר ביאה כלום דנפקא צבאי גיטא ולא צבאי חליצה דביאה קמייתא אסקתמה ליקה: **סד"א ליגזור גט דבכר ביאה**. דלא מיסגי ליה בגט צבא חליצה אטו גט דמקמי ביאה דלא לימרו גט סגי ביבמה במקום חליצה: **אלא בעל ועשה מאמר**. למאי קבעי איתגויי הלא אשתו היא: **אלא אידי דתנא חלץ ועשה מאמר**. דליצטרין ליה כדאמרו תנא גמי כו': **ושלש מחלוקת בדבר תנא קמא**. דמתניתין דלמחר חליצה פסולה אין אחריה כלום אצל ביאה פסולה יש אחריה כלום: **ורבי נחמיה**. דלמחר אחת זו ואחת זו אין אחריה כלום: **ואבא יוסי בר חנן**. דלמחר אחת זו ואחת זו יש אחריה כלום בצלמא ובסוף כדפרשנא ליה צמתניתין ביאה דליכא למיגזר כדאמרו ברבי פירקין (לעיל כ'): אי ביאה אחר הגט היא גזירה ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חליצה דלא לימי בעל אחר חליצה ואי ביאה אחר מאמר כו' חליצה ליכא למיגזר כדאמר ברבי פירקין (שם):

הדרן עלך רבן גמליאל

הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון אפי' הוא שוגג והיא מוזדה הוא מוזד והיא שוגגת הוא אנוס והיא לא אנוסה היא אנוסה והוא לא אנוס אחד המערה ואחד הגומר קנה ולא חילק בין ביאה לביאה יוכן הבא על אחת מכל העריות שבתורה או פסולות כגון אלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוב ממזרת ונתניה ל"ישראל בת ישראל למזור ולנתין פסלה ולא חילק בין ביאה לביאה: **גמ' מאי אפי'** לא מוביעיא קאמר לא מוביעיא הוא שוגג והיא קמכוונה למצוה אי נמי הוא מוזד והיא קמכוונה למצוה אלא אפי' הוא שוגג והיא מוזדה (ט) דתרוייהו לא קמכווני לשם מצוה אפילו הכי קנה תני ר' חייא אפי' שנייהם שוגגים שניהם מוזדים שניהם אנוסים אנוס דמתניתין הוי רמי אילימא כשאנסוהו עובדי כוכבים יבא עליה והאמר רבא אין אונס לערוה לפי שאין קישוי אלא לדעת אלא בישן והאמר רב יהודה יישן

נקטה ולמילקי עליה האי ישראל בהערה כגמר ביאה: **גמ' אלא** אפילו הוא שוגג. ככבוד אשה אחרת היא: והיא מוזדה. לביאה זנות מכוונת: דתרוייהו לא מיכווני למזוה. אפילו הכי קני: **אלא בישן**. שנתקשה כשהוא ישן יישן

(א) ועריון עה. ושי"ג.
(ב) ושי"ג חס' מפליה ב' ד"ה.
(ג) ששנתן. (ד) שי"ג רש"ל.
(ה) ושי"ג אחר ד"ה דמזרח.
(ו) שי"ג. (ז) דף ע"ג.
(ח) ושי"ג שם על הגליון.
(ט) ושי"ג פ"ג ושי"ג ע"ג.
(י) ד"ה מוזד כו' ובפ"ג.
(יא) פסחים טו: ד"ה בין בוחד
ובפ"ג ממזרת כו' ד"ה
שי"ג. (יב) שניעיה יח. לקמן
סה.

הגהות הב"ח

(א) נמי אפילו הוא שוגג והיא מוזדה הוא מוזד והיא שוגגת דמיתויהו לא: (ב) שי"ג ד"ה פסלה מופלג בהך ביאה מתרומה:

תוספות ישנים

(א) יא"ח יבמה ליה קישוי הלא אחר' משמש מת עבריות חייב וי"ל דמ"ל פטור. אי"נ או אפי' למ"ד חייב היינו משום שיהי' לו לפרש כהנהגה מעשה ויכ"ס בהנהגה מרובה אצל הכהן שהדניקו עובדי כוכבים כבר לא מתחייב עד שיקשה שהרי נאסם הוא ולא יוכל לפרשו.

או לנארה א"נ מנין דתה ענין כגוף שיהי' לו לפרש כהנהגה מעשה ולא ש"ך זה רק גבי משמש עם הטוהרה ואחר' לו נעמתי ופרש מד ישי' בשניעיה יח.